

Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu
Maria Ejchart

BK-VII.0520.369.2025
Warszawa, 24 września 2025 r.

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

uprzejmie przekazuję odpowiedź na interpelację nr 12180 złożoną do Ministra Sprawiedliwości przez Panią Posłankę Marcelinę Zawiszę w sprawie działań zapobiegających problemowi bezdomności byłych osadzonych.

Poniższe informacje zostały przygotowane we współpracy z Dyrektorem Generalnym Służby Więziennej.

Obecny model wykonywania kary pozbawienia wolności jest ukierunkowany nie tylko na realizację funkcji izolacyjnej kary, lecz także w coraz większym stopniu na przygotowanie skazanych do samodzielnego funkcjonowania w warunkach wolnościowych.

Celem kary nie jest wyłącznie odizolowanie sprawcy przestępstwa od społeczeństwa, lecz przede wszystkim stworzenie warunków do jego skutecznej readaptacji społecznej oraz ograniczenie ryzyka powrotu do przestępstwa.

W tym ujęciu proces wykonywania kary stanowi szereg zaplanowanych działań o charakterze resocjalizacyjnym, obejmujących zarówno oddziaływania wychowawcze

i terapeutyczne, jak również rozwijanie umiejętności zawodowych oraz społecznych niezbędnych w codziennym życiu.

Działania, które podejmuje Służba Więzienna w obszarze przeciwdziałania bezdomności osadzonych po zakończeniu odbywania kary mają charakter wielowymiarowy i obejmują cały okres pobytu osadzonego w jednostce penitencjarnej.

Już na etapie rozmowy wstępnej, przeprowadzanej przez wychowawcę przy przyjęciu osadzonego do aresztu śledczego czy zakładu karnego, zbierane są informacje na temat jego sytuacji życiowej, w tym także warunków mieszkaniowych i możliwości powrotu do środowiska rodzinnego. Pozwala to na wczesne rozpoznanie ryzyka bezdomności i podjęcie adekwatnych działań wspierających.

W trakcie odbywania kary sytuacja skazanego w tym obszarze jest weryfikowana poprzez wywiady środowiskowe. Osadzeni w trakcie odbywania kary, są obejmowani szeregiem oddziaływań penitencjarnych m.in. takich jak praca, nauczanie lub udział w programach resocjalizacyjnych.

Na szczególne podkreślenie zasługuje zakres realizowanych przez Służbę Więzienną oddziaływań związanych z przygotowaniem skazanych do powrotu na rynek pracy po zwolnieniu z zakładu karnego. W tym obszarze służba penitencjarna koncentruje się przede wszystkim na szkoleniu zawodowym, którego efekty, jakkolwiek najczęściej odłożone w czasie, stanowią jeden z najistotniejszych składników sprzyjających zapobieganiu powrotowi do przestępstwa.

Uzyskanie kwalifikacji zawodowych ułatwia lub umożliwia zdobycie legalnych źródeł utrzymania dla byłych skazanych i ich rodzin, zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, czy spłatę ewentualnych zobowiązań finansowych, a pośrednio odciąża także cały system opieki społecznej.

W ostatnich latach proces zdobywania bądź podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez skazanych nabrał dodatkowego znaczenia, umożliwia bowiem przygotowanie fachowej kadry pracowników odpowiadającej potrzebom kontrahentów zewnętrznych, realizujących zatrudnienie osób pozbawionych wolności np. w przywieziennych halach produkcyjnych.

Jedną z szeroko stosowanych form wsparcia, w tym również wobec osadzonych zagrożonych bezdomnością, jest objęcie okresem, o którym mowa w art. 164 Kodeksu karnego wykonawczego. Zgodnie z tym przepisem, okres do 6 miesięcy przed przewidywanym warunkowym zwolnieniem lub przed zakończeniem wykonywania kary stanowi, w miarę potrzeby, czas niezbędny na przygotowanie skazanego do życia po zwolnieniu, zwłaszcza dla nawiązania kontaktu z kuratorem sądowym lub podmiotami, o których mowa w art. 38 § 1 Kodeksu karnego wykonawczego. Okres ten ustala, za zgodą skazanego, komisja penitencjarna. Osadzeni objęci ww. okresem otrzymują kompleksowe wsparcie instytucjonalne, w tym realizowane przez kuratorów zawodowych oraz pracowników socjalnych.

Podkreślenia także wymaga, że jednostki penitencjarne posiadają podpisane porozumienia z szeregiem instytucji i organizacji pozarządowych świadczących pomoc w zakresie przeciwdziałania bezdomności. Dzięki tej ścisłej współpracy osadzeni mogą uzyskać odpowiednią dla ich potrzeb pomoc po zakończeniu odbywania kary. Warto również podkreślić, że jeszcze w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, w zależności od potrzeb, osadzonym udzielane jest wsparcie w uzyskaniu lokali mieszkalnych będących w zasobach samorządowych.

Z wyrazami szacunku

Maria Ejchart
Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/